

રમુજ વાર્તા

ઠગનો બાદશાહ

લેખક તથા પ્રકાશક,

અંબાલાલ શનાભાઈ પટેલ

મુ. લીંગડા (પોસ્ટ ઉમરેઠ)

આવૃત્તિ ૧

પ્રત ૧૦૦૦

કોમિટ દ્વારા આપેલો

૧૩૩૭૦

સર્વ હક પ્રકાશકે સ્વાધીન રાખ્યા છે.
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ ૧૩૩૭૦
સરસ્વતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

ઉમરેઠ ભટવાડી પોળને નાકે આવેલા સરસ્વતી પ્રીતીંગ
પ્રેસમાં રતીલાલ બાળકૃષ્ણ ત્રીવેદીએ છાપ્યું
અને

અંબાલાલ શનાભાઈ પટેલે
લીંગડા (તા. આણંદ) માંથી
પ્રગટ કર્યું.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૩૭૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડાનો જાદશીર

વિષય ૬ : ૩

☀ એક નવીન વાર્તા ☀

બાર ઠગનું ફારસ

પાવાગઢ પાસેના એક ગામમાં એક માધવ ઠગ રહેતો હતો. જેણે મોટા રાજાઓ તથા શાહુકારોને ઠગીને દોલત એકઠી કરી હતી માધવ ઠગને એક છોકરો હતો જેનું નામ ઠગચૈત્યન્ય હતું. તે ઘણો ઉડાવું હતો પોતાના આપના મરણ પછી ઠગચૈતને બધી દોલત મોજમઝામાં અને એશઆરામમાં ધુળધાણી કરી નાખી.

હવે જ્યારે તેની બધી દોલત ખુટી ગઈ અને પોતાના ગુજરાનને માટે હરકત પડવા માંડી ત્યારે તેની માએ તેને કહ્યું કે મુવા પીટયા તેતો બધી દોલત મોજ-મઝામાં ઉડાવી દીધી અને હવે આપણું ગુજરાન ચલાવવાનું કશું પણ રહ્યું નહિ. તેથી હવે આપણે ખાઈશું શું ? ત્યારે

હગચેતને કહ્યું મા ફીકર શું કરવા કરે છે. હું કમાનારો કેવો બેઠો છું. તારી પાસે થોડા ઘણા પૈસા હોય તો લાવ હું કમાવા બહિં પછી તેની મા પોતાના સગાને ઘેર ગઈ અને પોતાની વાત કહી બતાવી અને બસે રૂપિયા ઉછીના (અગર વ્યાજે લાવી) અને તે રૂપિયા અને તેના બાપની બસે રૂપિયાની ઘોડી તેને આપી અને રસ્તામાં જમવા સાડ થોડા ઘણા રોટલા કરી આપ્યા. તે લઈ હગચેતન કમાવા ગયો અને તે પૂર્વ દીશા તરફ ચાલ્યો ને કેટલાક દિવસમાં એક ગામમાં આવી પહોંચ્યો તે ગામ બારલાઈઓનું હતું તેઓ જે આવે તેની માલ-મીલકત હાગીને લઈ લેતા હગચેતન ગામને અંધે વાવ હતી ત્યાં બુખ લાગવાથી પોતાની પાસે જે હતું તે છોડી જમવા બેઠો તે રોટલાનું બચકુ ખાતો જાય છે. ને રૂપિયા એક એક નાંખતો જાય છે. એક સો દશહજાર લાખ કરોડ એવી રીતે ગણતો જાય છે.

એવામાં પેલા બાર હાગની બધરીઓ વાવમાંથી પાણી ભરવાને આવી તેઓએ આ છોકરાને રૂપિયા ગણતો જોયો તેથી વહેલી વહેલી પાણી ભરતી પોતાના ધણીને ખબર કરી ને એક છોકરો આપણી લાગોળે વાવની પાસે બેસીને

લાખો કરોડો રૂપીઆ ગણે છે. એવું સાંભળીને પેલા બારે ઠગ તે વાવ પાસે ગયા અને ઠગચેતન એકલો બેઠેલો જોઈ ને કહ્યું કે ભાણેજ ભાણેજ એકલો કેમ બેઠો છે. ચાલ આપણે ઘેર ત્યારે ઠગ ચેતને કહ્યું કે હા મામા ચાલો આપણે ઘણે દીવસે મળ્યા. એમ કહીને ઠગ ચેતનને પોતાને ઘેર લઈ ગયો.

હવે મામાએ ભાણેજ ઘણે દીવસે આપણે ઘેર આવ્યો છે. તેથી તેની પરોણાગત કરવાને બાસુદી પુરી અને શાક બનાવ્યું. થોડી બાસુદી ભાણેજના થાળમાં ઝેર નાખીને આપી હવે જ્યારે મામા ભાણેજ જમવા બેઠા ત્યારે ભાણેજના ભાણામાં થોડીક ઝેરવાળી બાસુદી મુકી ભાણેજ પણ ઠગનો છોકરો હતો તેથી તે સમજી ગયો કે આ બારે ઠગ છે. તેથી ઠગ ચેતને મામાને કહ્યું કે મામા આપણે ઘણે દિવસે મળ્યા તેથી સાથે બેસી જમવું જોઈએ. મામા ગલ-રાએલા કે પેલી બાસુદી પલટીને ખીજી મુકવાતું કહ્યું જમી રહ્યા પછી મામાએ ભાણેજને એક ખીજાને સવાલ પૂછે ને જે ના બોલે તે નવસો રૂપીઆ આપે ઠગ ચેતને તે કબુલ કર્યું મામાએ ભાણેજને ઘણાક સવાલ પૂછ્યા પણ

ભાણેજ હાને હા કહ્યા કરે પછી ભાણેજને પૂછવાની વારી
 આવી ત્યારે ભાણેજે મામાને પૂછ્યું કે મામા તમે વાવ પાસે
 મને બોલાવા આવ્યા હતા. મામા બોલ્યા હા ભાઈ ઠગચેતનને
 તમે તમારે ઘેર તેડી લાવ્યા ? મામા બોલ્યા હા ભાઈ ઠગ
 ચેતને પૂછ્યું તમે ઝેરની બાસુદી મૂકી હતી મામા બોલ્યા
 ના ભાઈ એ પ્રમાણે ઠગચેતને ત્રણ વખત ના બોલાવીને
 સત્તાવીસો રૂપીઆ લીધા. હવે રાત્રી પડી ત્યારે મામાએ
 ભાણેજને મારી નાખવાને તેનું ખીછાનું એક વાવ ઉપર બનાવ્યું
 એવી રીતે કે તે સુવે કે અંદર પડે પણ ભાણેજના પગ
 એ ખીછાનાને લગતાંજ ખીછાનું અંદર પડી ગયું ને તે ખીચરા
 ઠગ ચેતનને લોંચ ઉપર સુવું પડ્યું. હવે સવારે ભાણેજને
 જીવતો જોઈ મામાએ વિચાર્યું કે આ કોઈ ઠગ છે. એમ
 ધારીને ફસાવી દેવાની તજવીજ કરી.

હવે મામાએ ભાણેજ ને કહ્યું કે આપણે પાસેના
 ગામમાં રાજાને ઘેર ચોરી કરવાને જઈએ ભાણેજને તે
 કબુલ કર્યું અને એક દિવસે રાતનું જવાનું નકિક કર્યું
 હવે મૂકરર કરેલા દિવસે તેઓ રાજાના ગામમાં જવાને નીકળ્યા ને
 મધરાતે રાજાના મહેલ આગળ આવી પહોંચ્યા મામાએ

ખાતર પાડ્યું ને લાણેજીએ ઉપર ચોરી કરવાનું કબુલ કર્યું.
 ઠગ ચેતને ઉપર જઈને જોયું તો રાજા પોતાના પોશાક
 ખીટી ઉપર ટીંગાવીને ભર ઉઘમાં ઉઘે છે એવું જોઈને
 ઠગદાસે રાજાનો પોશાક પહેર્યો અને સિપાઈઓ સૂતા હતા
 તેવોને ઉઠાડી મહેલની પાછળ કોણ છે તે પકડવાનું કહ્યું.

અધા સિપાઈઓ જમાલખાં, તીસમારખાં, ભુતેખાં,
 પોટડીખાં, લાલખાં, મારખાં વગેરે મહેલની પછવાડે દોડ્યા
 અને ખારે ઠગને પકડ્યા. ઠગચેતન રાજાનો પોશાક ઉતારીને
 મામાની સામે આવ્યો અને જુહાર કરીને પૂછ્યું મામા
 કેવી મઝા પડે છે. મામા કહે લાઈ કંઈક છુટવાનો ઉપાય
 છે. ઠગચેતન કહે મામા તમારી પાસે જે ધન ખજાનો હોય
 તે મને ખતાવો તો તે લાવીને તમને હમણાં છોડાવું. મામાએ
 હા કહીને તેને નિશાની આપીને કહ્યું કે તારી મામીને
 કહેજે કે મારા મામા પકડાયા છે તેથી લોંચરામાં ચૌદ હીરાની
 ગુણ્ટા છે તે આપો. ઠગચેતન મામી પાસે જઈને (૧૪) હીરાની
 ગુણ્ટા લીધી અને પોતાની ખસે રૂપીઆની ઘોડી ઉપર રવાના
 થયો. ઠગચેતન મામાને જુહાર (સલામ) કરીને ખીજવીને
 બાય છે. ઘર તરફ જતાં રસ્તામાં રાત પડી એક પટેલને

ઘેર ઉતર્યો. પટેલ કોઈ રાજનો કુંવર હશે એવું બાણીને સારી સારી રસોઈ કરીને જમાડ્યો. ને આરામ લેવાને સાડી બીછાવું બનાવી આપ્યું. મધરાત્રે બ્યારે બધા ઉઘમાં હતાં ત્યારે ઠગચેતને ઉઠીને પટેલની ચારસો રૂપીઆની ઘોડી છોડીને પોતાની બસો રૂપીઆની ઘોડી ત્યાં બાંધી પટેલની ઘોડી ઉપર ૧૪ ગુણો મુકી ચાલતો થયો.

હવે પેલા બાર ઠગ પકડાયેલા હતા. તેઓને છ છ મહીનાની ટીપ પડી તેઓ છુટીને ઘેર આવ્યા ત્યારે માલમ પડ્યું કે ભાણેજ ચૌદ ગુણો લઈ પોતાને ઘેર જતો રહ્યો. પછી બારે જણા ભાણેજને ઘેર આવવા નીકળ્યા. બારે જણા ભાણેજને ઘેર આવતાં રાત પડી જવાથી પેલાજ પટેલને ત્યાં ઉતર્યા તેઓએ પોતાની બસો રૂપીઆની ઘોડી બાંધેલી જોઈને પટેલને પુછ્યું કે આ ઘોડી કેની છે પટેલે જવાબ દીધો કે એક છોકરો ચૌદ ગુણો સહીત મારે ઘેર ઉતર્યો હતો તે આ ઘોડી મૂકી મારી ચારસો રૂપીઆની ઘોડી લઈને જતો રહ્યો. ઠગ બોલ્યા કે એ ચૌદ ગુણો મારી હતી તે અમે લેવા જઈએ છીએ. તમારે આવવું હોય તો અમારી જોડે આવો. પટેલે હા પાડી ને તેરે જણા ભાણેજને ઘેર જવા નીકળ્યા.

હવે ઠગ ચેતને જતાં વારજ સાત ગુણે ભોંચરામાં :
 મૂકી હતી અને એણે બે દરવાજા વાળો માટીનો કેઠાર બનાવ્યો
 હતો તેની અંદર કોઈ જાણે નહિ એમ પોતાની ઐરીના
 જેવી એક માટીની ઐરી ઉભી કરી હતી અને પોતાની ઐરીને
 કહ્યું હતું કે મારા બાર મામા તથા એક પટેલ આવે ત્યારે
 હું તને લાડવા બનાવવાનું કહીશ ત્યારે કહેજે કે તમારા
 મામા તેમાં મારે શું એમ કહી કેઠારમાં પેસી બીજે રસ્તે
 થઈને જતી રહેજે અને સારાં લુગડાં પહેરીને તરત પાછી
 આવજે.

હવે એક દિવસ જ્યારે ઠગચેતન ઓટલે બેસી
 પોતાનો હુકડો ગગડાવતો હતો ત્યારે મામાને આવતા જોઈને
 બોલ્યો આવો મામા આપણે ઘણું દિવસે મળ્યા કેમ સારી
 પેઠે છોને એમ કહીને મામા પટેલ ને ઉપર જઈને બેસાડ્યા
 એટલામાં ઠગચેતનની ઐરી આવી તેને ઠગચેતને લાડવા
 બનાવવાનું કહ્યું પણ તેણે ના કહી ને કેઠારમાં થઈને ઘરમાં
 જતી રહી તરતજ ઠગચેતને ઉઠીને કેઠારને એક તરવાર
 મારી તેથી કેઠાર માટીનો હોવાથી ભાગી ગયો ને પેલી
 માટીની ઐરીનું ગળું કપાઈ જઈને નીચે પડી તરતજ ઠગ-

ચેતને તેને વાડામાં નાખી આવ્યો પછી મામા ઠગચેતનની
ઐરી જીવતી જોઈને બોલ્યા કે ભાણેજ તો તારી ઐરીને
મારી નાખી ને પાછી જીવતી કેમ ઠગચેતને જવાબ દીધો
કે આ તરવારમાં એવો ગુણ છે કે જો કોઈ તેની ઐરીને
એનાથી મારી નાખે તો થોડી વારમાં જેવી હોય તેવી
ખુબસુરત થઈને જીવતી થાય. મામાએ તે તરવાર માગી
અને આઠ દિવસનું ભાડું આઠહજાર રૂપીઆ આપવાનું કહીને
તે તરવાર લઈ ગયા.

રસ્તામાં આવતા પહેલું ઘર પટેલનું આવ્યું તે પટેલે
પોતાના ચોરડામાં જઈ પોતાની ઐરીને પાંચ સાત તરવાર
ખેંચી કાઢી તે મરી ગઈ પાછી જીવતી શેની થાય પટેલે
વિચાર્યું કે જો હું હમણાં ખુલ્લું કરીશ તો આ બારે જણાની
ઐરીઓ જીવતી રહી જશે તેથી પોતાની પાડોશમાં વધારે
ખુબસુરત હતી તેને કાંઈ આપવાનું કરીને સંધવા બોલાવી
પછી પેલા બારે જણને પેલી પાડોશજીને બતાવી કહ્યું કે
જુવો કેવી ખુબસુરત થઈ ગઈ છે તે જોઈને બારે ભાઈઓ
જમવા ના રહ્યા ને પોતાને ઘર વહેલા વહેલા ગયા.

ઘેર જતાં વારજ મોટા ભાઈએ પોતાના ચોરડામાં

પોતાની જૈરીને બોલાવી જૈરી આવતાંજ વાર પોતાની તરવાર ઉગાડી જોઈને ગભરાઈ અને બોલી કે ભરથાર ? મેં શું ભાણેજને સાત ગુણો આપી દીધી છે માટે ? મોટા ભાઈએ જૈરીને આવા કાલાવાલા કરતાં છતાં તરવાર મારી ને કલાકેક તેની પાસે જો ટી થયો પણ તેકાંઈ ઉઠી નહિ તે બીચારે પસ્તાયો ને વિચાર્યું કે આતો ભાણેજની લુચાઈ છે. એમ કહીને ચોરડાને તાળું મારીને બહાર ગયો ત્યારે બીજા ભાઈઓએ પુછ્યું કે ભાઈ તારી જૈરી ક્યાં છે. મોટા ભાઈએ જવાબ દીધો કે તે ઘણી ખુબસુરત થઈ છે પણ તમને બતાવવાની જરૂર નથી તમારી નજર લાગે. એવું સાંભળીને બીજા ભાઈએ પોતાની જૈરીને મારી નાખી અને પાછી ઉઠી નહિ ત્યારે બીજા ભાઈઓને કહ્યું કે ભાઈ મારી જૈરી તો ઉઠતી નથી ત્યારે બધા ભાઈઓ બોલ્યા કે ભાણેજએ આપણને છેતર્યા.

હવે બારે બાઈઓ ભાણેજને ઘેર જવાને નીકળ્યા.. રસ્તામાં આવતાં પેલા પટેલને ત્યાં ઉતર્યા ને તેર જણા ભાણેજને ઘેર જવાને નીકળ્યા. રસ્તામાં આવતાં તેર જણાએ મધરાત્રે ખાટલા સાથે બાંધી ગામની બહાર બાર ગાઉને છેટે કુવામાં નાખવાનો વિચાર કર્યો.

હવે તેર જણા ભાણેજનને ઘેર આવી પહોંચ્યા. તે વખતે ભાણેજે એટલા ઉપર બેસી હુકડો ગગડાવતો હતો. મામાને દેખી ઠગચેતન બોલ્યો આવો મામા આવો મામા આવો મામા કેમ બૈરીને નવી કરી આવ્યા. મામાએ કહ્યું હા ભાણેજ લે તારી તરવાર અમારી બૈરી તો બહુ ખુબસુરત થઈ છે. ઠગચેતને મામાને વાસ્તે સાડ સાડ ખાવાનું બનાવ્યું જ્યારે રાત પડી ત્યારે મધરાત્રે તેર જણા ઉઠીને ભાણેજનને મોં સીડીને ઘણા બેરથી બાંધ્યો ને ઉચકીને કુવા તરફ ચાલ્યા. જંગલમાં આવ્યા પછી તેર જણાને દયા આવી તેથી ભાણેજનનું મોં બોલાય એમ કયું અને પાણીની તરસ લાગી હશે તેથી પાસે નાની વાવડી હશે તેથી ભાણેજને રસ્તામાં મુકી પાણી પીવા ગયા. ભાણેજને તેઓના ગયા પછી મારે નથી પરણવું એમ મોટેથી બુમ પાડવા માંડી એટલામાં એક રખારી માખાપ વગરની ખુબસુરત કન્યાને લઈ બીજે ગામ મૂકવા જતો હતો તેને કાને આ અવાજ પડ્યો તેથી વહેલો વહેલો તે જગ્યા ઉપર આવ્યો ને ઠગચેતનને પૂછ્યું લાઈ તેર જણા મને બૈરી પરણવા લાઈ જાય છે ને મારે નથી પરણવું. જો તારે પરણવું હોય તો મારી જગ્યાએ તું બંધઈ જા. ઠગદાસે રખારીને કહ્યું કે મારે નથી પરણવું મારે નથી

પરણવું એમ બોલ્યા કરજે તો તને પરણાવશે. રબારી હા પાડીને ઠગચેતને પેલી કુમારીકાને લઈ પોતાને ઘર ગયો.

હવે તેર જણા પાણી પીને આવીને પેલો ખાટલો કુવા પાસે લઈ ગયા ત્યારે રબારી બોલ્યો ભાઈ મારે નથી પરણવું નથી પરણવું ત્યારે તેર જણાએ કહ્યું કે ઉભો રહે હમણાં તને પરણાવીએ છીએ એમ કહી કુવામાં નાખી દીધો.

હવે તેર જણા ભાણેજને ઘર આવવા પાછા ફર્યા. ઘર આગળ આવ્યા ત્યારે મામાએ ભાણેજને ઓટલે બેસી હોકો ગગડાવતો બેઠેને ઠગદાસે પુછ્યું કે ભાઈ અમે તને કુવામાં નાખી આવ્યા તે તું જીવતો બેઠો છે. ત્યારે તેણે કહ્યું કે કુવામાં ચૈદ પરીઓ છે તેમાં મને એક પરણી એમ કહી પેલી કુવારીકાને બેઠેને તેર જણાએ પરીઓને પરણવા વાસ્તે કુવામાં પડવા કબુલ કર્યું પણ ઠગચેતને કહ્યું કે તે પરીઓ કુવાની તળીએ છે તેથી તમે ઘંટીનાં પડ બાંધી પડો તેમ બારે મામા ઘંટીનાં પડ વેચાતાં લઈને આવ્યા તે લઈને બારે જણાની સાથે પરણાવાના ઉમંગથી અને તેરમો ઠગચેતન તેઓનું કાટલું કાઢવાનો

વિચાર કરી તેવોની સાથે ગયો તેર જણા કુવા આગળ આવી
એક પડ છાતી સાથે બાંધ્યું અને કુવામાં પડીને પરી સાથે
પરણવાના વિચારથી કુવાની પાળ ઉપર ઉભા રહ્યા કે
અંદર તમારી મરણ હોય તો હું તમને ધકકો માડૂ તેર
જણાએ કહ્યું ખુશીથી હા પાડી. ઠગચેતને પાંચ જણાને
ધકકો મારી તે અંદર પડ્યા. ઘંટીના પડે બાંધેલા હોવાથી
તેર જણા કુવાને તળીએ જઈને બેઠા એ પ્રમાણે માધવ
ઠગના છોકરા ઠગચેતને પંદર માણસોના જીવ લીધા પછી
ઠગદાસે પેલી કુવારીકા સાથે લગ્ન કરી પેલા તેર જણાનો
ખજાનો આવેલો તે ભોગવ્યો.

સાર

વાત ઉપરથી સાર એટલોજ લેવાનો છે કે આપણે
કોઈનું બુદ્ધ કરવા જઈએ તો આપણું સાડૂ થવાનું નથી
પરમેશ્વર પણ રાજી રહેતો નથી.

લેખક

અંબાલાલ શનાભાઈ

ડૉ. ચેરા પછવાડે—લીંગડા

તા. આણંદ.

જાહેર ખખર.

આ વાર્તા વાંચ્યા પછી જો આપ ઘડીભ
ગમ્મત મેળવી શક્યા હો તો આજ લેખકને
લખેલી હવે પછી બહાર પડનારી ચોપડીએ
જરૂર વાંચજો.

કેદારજી ભતની ચોપડી તમારે જોઈતી હોય
તો જરૂરથી નીચેને સરનામે પત્ર વ્યવહાર કરવો.

ગાયનોનો આજ સુધી બહાર નહિ પડે
એવો ગંભીર સંગ્રહ હમારા તરફથી બહાર પડે
તેમાં જાહેર ખખર આપવા ઈચ્છા હોય તેમાં
નીચેને સરનામે લખવું.

અંબાલાલ શનાભાઈ

લીંગડા તા. આણંદ

